

Näringslivspolicy för Östersunds kommun

Beslutad av: Ange beslutande politiska instans, datum (YYYY-MM-DD) och paragraf
Diarienummer: KS-00221-2025

Kontaktperson:

Dokumenttyp: Policy (Politisk)
Dokument-ID: POL – 16018
Version: 0
Berörd verksamhet: Alla förvaltningar, Externa
Giltig från:
Giltig till:
Antal sidor: 11

1. Inledning

Ett starkt och dynamiskt näringsliv är en grundläggande förutsättning för Östersunds utveckling. Företagen skapar arbetstillfällen, bidrar till skatteintäkter och är en central del av kommunens attraktivitet och livskraft.

Östersund är det regionala navet i Jämtlands län och den enda staden i ett stort geografiskt område i norra Sveriges inland. Som centrum för service, handel och utbildning har kommunen en central roll för både näringsliv och arbetsmarknad i regionen. Östersund ligger också i ett strategiskt stråk mellan Sundsvall och Trondheim, vilket skapar möjligheter för utbyte, handel och samverkan över både regionala och nationella gränser.

Näringslivet i Östersund är brett och mångsidigt, präglad av många små och medelstora företag. År 2025 fanns det cirka 6 500 företag i kommunen, vilket innebär en stor branschbredd och en stabil grund för näringslivets utveckling. Besöksnäring, bygg och anläggning, handel, tillverkningsindustri, jord- och skogsbruk och livsmedelsproduktion utgör viktiga delar av näringslivet i kommunen. Östersund kännetecknas av närheten mellan stad och natur, en aktiv livsstil och ett starkt engagemang, vilket bidrar till en attraktiv miljö för både människor och företag.

Samtidigt som Östersund har goda förutsättningar för ett starkt näringsliv finns det utmaningar som behöver hanteras samlat och långsiktigt. Det handlar bland annat om kompetensförsörjning, utbyggnad av infrastruktur, tillgång till bostäder, strategisk markplanering samt behovet av en mer sammanhållen och förutsägbar samverkan mellan kommunen och näringslivet. Utvecklingen med klimatomställning, ökad digitalisering och en åldrande befolkning, tillsammans med en mer osäker global ekonomisk och geopolitisk omvärld, förstärker dessa utmaningar och ställer ökade krav på ett strategiskt arbetssätt i hela kommunen. Kommunens roll är att navigera och hitta lösningar i denna tid av stora samhällsförändringar, genom att arbeta samordnat, långsiktigt och lösningsorienterat samt genom att skapa stabila och tydliga förutsättningar för ett företagsklimat där verksamheter kan starta, utvecklas och växa.

Näringslivspolicyn uttrycker kommunens långsiktiga politiska inriktning och ambition för näringslivsarbetet i Östersund. Policyn ska vara vägledande för beslut, planering och resursfördelning. För att nå kommunens mål om 75 000 invånare till år 2040 behöver Östersund växa genom fler arbetstillfällen, fler företag och ökade investeringar, samtidigt som attraktionskraften för boende, besökare och kompetens måste stärkas. Genom det arbete som bedrivs utifrån policyn skapas förutsättningar att nå kommunens övergripande mål om hållbar tillväxt, ökad attraktivitet och en växande befolkning.

2. Näringslivspolicyns syfte

Näringslivspolicyn tydliggör kommunens långsiktiga politiska inriktning och övergripande ambition för näringslivsarbetet i Östersunds kommun. Policyn är vägledande för beslut, planering och resursfördelning och bidrar till en samlad och tydlig styrning av kommunens arbete med näringslivsfrågor.

3. Avgränsningar och förtydliganden

Näringslivspolicyn vänder sig till företag, utbildningsaktörer, organisationer, myndigheter och andra samhällsaktörer samt till kommunens samtliga nämnder och förvaltningar.

När Östersund nämns i policyn avses hela kommunen, både stad, tätorter och landsbygder.

Näringslivspolicyn avgränsas till frågor som rör näringsliv och företagande i Östersunds kommun. Frågor om generell tillväxt och befolkningsutveckling behandlas endast i den mån det påverkar näringslivets utveckling.

Policyn utgår från och samspelar med regionala och kommunala styrdokument, såsom den regionala utvecklingsstrategin, programmet för smart specialisering, kommunens mål och budget, kommunens översiktsplan, färdplanen för hållbar tillväxt samt kommunens klimatprogram och klimat- och energistrategi.

Det samlade underlag som ligger till grund för näringslivspolicyn redovisas i tillhörande bakgrundsrapport, där bland annat förutsättningar för näringslivsarbetet, omvärldsanalys samt relevanta regionala och kommunala styrdokument beskrivs.

4. Kommunens målbild

Östersund ska vara en av landets mest attraktiva kommuner för företagande, sett ur företagens eget perspektiv. Här ska företag kunna etablera sig, utvecklas och växa i en stabil och förutsägbar miljö, med goda möjligheter till investeringar, innovation och entreprenörskap. Näringslivet i Östersund ska vara dynamiskt, konkurrenskraftigt, hållbart och inkluderande. Företag inom olika branscher och i hela kommunen ska ha goda förutsättningar att utvecklas och bidra till sysselsättning, tillväxt och en attraktiv livsmiljö.

Genom ett starkt och växande näringsliv ska Östersund vara en plats där människor vill bo, arbeta, studera, flytta till, besöka, investera och driva företag.

5. Kommunens roll i näringslivsutvecklingen

Kommunen har en viktig roll i att skapa goda och långsiktiga förutsättningar för företagande. Genom sitt ansvar för exempelvis samhällsplanering, tillståndprocesser, kommunal infrastruktur, utbildning och kompetensförsörjning påverkar kommunen företagets möjligheter att utvecklas i Östersund. Kommunen är också en viktig samverkanspart i det lokala näringslivsarbetet och samarbetar med andra aktörer som på olika sätt arbetar med näringslivsutveckling och stöttar företag. Genom dialog och samverkan kan kommunen bidra till ett företagsklimat där företag kan etablera sig, utvecklas och växa.

6. Hållbar utveckling – en förutsättning för kommunens näringslivsarbete

All näringslivsutveckling i Östersunds kommun ska utgå från ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet och ska genomsyra kommunens beslut, planering och resursfördelning. Ett hållbart näringsliv bidrar till långsiktig konkurrenskraft, en stark lokal ekonomi och en attraktiv plats där människor vill bo och företag vill verka. Genom att förena ekonomisk utveckling med miljömässig hänsyn och social hållbarhet kan kommunen skapa förutsättningar för ett lokalt näringsliv som både växer och bidrar till att stärka samhällets långsiktiga utveckling. Hållbarhet är därmed en förutsättning för samtliga ställningstaganden i näringslivspolicyn.

7. Östersunds kommuns näringslivspolitiska ställningstaganden

Näringslivspolicy för Östersunds kommun innehåller nio politiska ställningstaganden. Tillsammans anger de inriktning och ambitionsnivå för näringslivsarbetet och utgör en grund för beslut, planering och resursfördelning. Varje ställningstagande utgår från nuläge och identifierade behov, den förflyttning som behöver genomföras och kommunens roll i förändringsarbetet.

7.1 Östersunds kommun ska främja hållbar näringslivsutveckling i hela kommunen och ta tillvara platsunika förutsättningar

Östersunds kommun omfattar både stad, tätorter och landsbygder. Dessa delar är ömsesidigt beroende av varandra och bildar tillsammans en gemensam miljö för företagande, arbete och tillväxt. Östersund kännetecknas av starka platsunika kvaliteter, där kombinationen av stad, natur och lokalt engagemang bidrar till kommunens attraktivitet för både människor och företag.

Näringslivet i Östersund är brett och mångsidigt med många olika typer av näringar och med en tyngdpunkt på små och medelstora företag. Staden fungerar som centrum för handel, service, utbildning och kunskapsintensiva verksamheter, medan landsbygden rymmer viktiga näringar såsom jordbruk, skogsbruk och lokal livsmedelsproduktion. Verksamheter som besöksnäring och kultur och kreativa näringar finns i hela kommunen, men tar sig olika uttryck i stad och landsbygd och bidrar på olika sätt till kommunens identitet och attraktionskraft.

Näringslivsarbetet ska omfatta hela Östersunds kommun. Sambanden mellan stad, tätorter och landsbygder är avgörande för en fungerande arbetsmarknad och för företagens möjligheter att rekrytera och utvecklas. Kommunen ska verka för att företagen ska ha så bra förutsättningar som möjligt, oavsett geografiskt läge, när det gäller service, infrastruktur, kommunikationer, kompetensförsörjning samt tillgång till mark och bostäder. Det ska också finnas goda förutsättningar för olika typer av branscher och verksamheter att utvecklas utifrån sina behov, så att näringslivets bredd och dynamik kan stärkas över tid.

Kommunen ska i planering och utvecklingsarbete skapa förutsättningar för en ökad branschbredd och samtidigt ta tillvara lokala och platsunika styrkor. Kommunen ska också, genom samverkan och ett integrerat näringslivsperspektiv i beslut och processer, bidra till att hela kommunen utvecklas som en sammanhållen och hållbar näringslivsmiljö.

7.2 Östersunds kommun ska arbeta långsiktigt och strategiskt med markförvärv och planläggning för att möjliggöra investeringar och hållbar utveckling

Östersunds kommun växer, vilket ökar efterfrågan på tillgänglig mark och ställer samtidigt krav på avvägningar mellan olika markintressen. Ett aktivt kommunalt markägande skapar goda förutsättningar för en långsiktigt hållbar samhällsplanering. Tillgång till verksamhetsmark i olika geografiska lägen stärker näringslivets möjligheter till expansion, investeringar och nyetableringar.

Kommunen ska fortsätta att arbeta strategiskt och långsiktigt med fysisk planering och markförvärv i hela Östersund. Planeringen ska möjliggöra nya etableringar och expansion av befintliga företag samt prioritera utveckling av verksamheter inom områden där Östersund har särskilda styrkor och tillväxtpotentialer.

I en växande kommun måste investeringar i infrastruktur och bebyggelse samordnas, både geografiskt och över tid. Kommunen behöver avsätta tillräckliga resurser och skapa budgetmässiga förutsättningar för markförvärv, planläggning och utbyggnad av nödvändig infrastruktur. Genom god framförhållning och tydliga prioriteringar ska kommunen stärka Östersunds roll som en attraktiv etablerings- och utvecklingsplats för företag, vilket i sin tur bidrar till att stärka näringslivsutvecklingen i hela regionen.

Markplaneringen ska ta hänsyn till social hållbarhet och främja jämlika och goda levnadsförhållanden. Den ska också stödja klimatomställningen genom att integrera klimat- och miljöperspektiv i planeringen. Nationella minoriteters rättigheter ska beaktas, med särskild hänsyn till samernas ställning som urfolk och renskötselns behov av sammanhängande marker och fungerande flyttleder.

7.3 Östersunds kommun ska prioritera strategiska tillväxtområden och utgå från lokala styrkor och möjligheter

Östersund har flera starka områden med goda förutsättningar för fortsatt utveckling. Det handlar om både etablerade branscher och nya verksamheter kopplade till samhällsomställning, såsom elintensiv industri, grön omställning, försvarsrelaterad verksamhet, besöksnäring, skogsnäring och statliga myndigheter. Östersund har samtidigt en relativt stor offentlig sektor, vilket ger stabilitet och många arbetstillfällen, men innebär också att utvecklingen av det privata näringslivet är särskilt viktig för att bredda näringslivsstrukturen och stärka den långsiktiga tillväxten.

Kommunen ska prioritera insatser inom strategiska områden där Östersund är stark och har stor potential för tillväxt och ska samtidigt ta tillvara de följd effekter som uppstår i form av nyetableringar, arbetstillfällen och affärsmöjligheter.

Genom ett långsiktigt och strategiskt arbete ska kommunen, i dialog med näringsliv, myndigheter och andra samhällsaktörer, identifiera och prioritera vilka typer av verksamheter, investeringar och etableringar som är särskilt relevanta för Östersunds utveckling. Bedömningen ska utgå från Östersunds unika förutsättningar, såsom geografiskt läge, befintliga näringslivsstrukturer, samverkansmöjligheter, tillgång till mark, infrastruktur och transportmöjligheter. Utifrån dessa prioriteringar ska kommunen verka för att möjliggöra etableringar och skapa ändamålsenliga miljöer för både nya och befintliga företags tillväxt.

Att bygga vidare på befintliga styrkor och samtidigt vara öppen för nya verksamheter stärker kommunens konkurrenskraft, breddar näringslivet och bidrar till en hållbar ekonomisk utveckling. Arbetet är en förutsättning för att Östersund ska kunna växa och nå målet om 75 000 invånare till år 2040.

7.4 Östersunds kommun ska arbeta för utvecklad transportinfrastruktur och god tillgänglighet för att stärka näringslivets konkurrenskraft

Fungerande transporter och god tillgänglighet är avgörande för näringslivets konkurrenskraft. Transportinfrastruktur för väg och järnväg samt restider och turutbud inom flyg, tåg och kollektivtrafik, liksom tillgång till tillförlitlig digital infrastruktur och uppkoppling, påverkar företagens möjligheter att transportera varor, nå marknader och rekrytera arbetskraft.

För Östersund, som en inlandskommun i norra Sverige, är goda transportförbindelser särskilt viktiga. De möjliggör effektiva långväga transporter till regionala, nationella och internationella marknader och bidrar samtidigt till att stärka den funktionella arbetsmarknaden genom goda pendlingsmöjligheter.

Kommunen ska verka för att transportinfrastrukturen och trafikeringen i Östersund utvecklas på ett sätt som stärker näringslivets förutsättningar och bidrar till en större och mer sammanhållen arbetsmarknad. Eftersom många infrastrukturbeslut fattas på regional och nationell nivå behöver kommunen bedriva ett aktivt och långsiktigt påverkansarbete i samverkan med andra kommuner, regionen och statliga aktörer.

Näringslivets behov ska integreras i kommunens långsiktiga strategiska planering. Transportinfrastrukturen är en central del av kommunens utvecklings- och tillväxtarbete och ska planeras med utgångspunkt i näringslivets behov av effektiva transporter, god tillgänglighet och fungerande pendlingsmöjligheter.

7.5 Östersunds kommun ska främja innovation, entreprenörskap och samverkan för ökad utveckling och omställning

Innovation och entreprenörskap är viktiga drivkrafter för ekonomisk utveckling och hållbar omställning. Nya företag, affärsmodeller, produkter och tjänster bidrar till att stärka konkurrenskraften och skapa arbetstillfällen.

Östersund har goda förutsättningar för samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor. Samtidigt saknas tillräckligt utvecklade strukturer och miljöer för innovation och entreprenörskap. För att stärka näringslivets möjligheter till tillväxt behöver sådana strukturer och miljöer utvecklas. Det handlar om långsiktiga och samordnade insatser som kan stödja idéer, forskning och entreprenörskap i skapandet av nya företag, produkter och tjänster. Exempel på sådana insatser och innovationsmiljöer är inkubatorer, science parks och tillgång till riskkapital som kan möta företag och entreprenörer i olika utvecklingsskeden.

Kommunen ska främja samarbetet mellan näringsliv, akademi och offentliga aktörer och verka för skapa och stärka lokala innovativa miljöer, så att idéer kan utvecklas från forskning och entreprenörskap till växande företag. Kommunen ska också utveckla och tillgängliggöra forum och mötesplatser i Östersund, där olika samhällsaktörer kan utbyta idéer, initiera samarbeten och driva gemensamma utvecklingsinsatser för att stärka samverkan och kunskapsutbyte.

Upphandling ska användas som ett verktyg för att stimulera innovation och utveckling av nya metoder och hållbara produkter och tjänster. Genom att efterfråga innovation och nya arbetssätt i upphandlingar ska kommunen bidra till att utveckla marknader och skapa möjligheter för företag att kunna testa och utveckla nya lösningar.

7.6 Östersunds kommun ska ta en aktiv och samordnande roll kring kompetensförsörjning och arbeta med att förbättra matchningen mellan utbildning och arbetsliv

Tillgång till rätt kompetens är avgörande för företagens möjligheter att utvecklas och för kommunens långsiktiga tillväxt. När företag inte kan rekrytera den kompetens de behöver riskerar investeringar och innovation att hämmas. Kompetensförsörjning är därför en strategisk viktig fråga för Östersund, som påverkar både företagens konkurrenskraft och kommunens attraktivitet som plats att bo, arbeta och studera i.

Kommunen ska verka för att stärka samverkan mellan näringsliv, utbildningsaktörer, universitet och andra relevanta samhällsaktörer. Arbetet ska utgå från gemensamma analyser av nuvarande och framtida kompetensbehov och bidra till en tydligare koppling mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden.

Möten mellan utbildning och arbetsliv behöver stärkas på olika sätt, genom exempelvis praktik, arbetsplatsförlagt lärande och andra insatser som ger elever och studenter tidig kontakt med arbetslivet. Samtidigt måste satsningar göras på livslångt lärande och kompetensutveckling. Den digitala omställningen, exempelvis ökad automatisering och användning av AI, förändrar kompetensbehoven och innebär att vissa arbetsuppgifter försvinner medan nya tillkommer. Det ställer ökade krav på möjligheter till omskolning och kompetensväxling, så att företag och medarbetare kan utveckla sin kompetens i takt med att arbetslivet förändras.

Kommunen ska ta en aktiv och samordnande roll i detta arbete och bidra till att skapa långsiktiga strukturer för kompetensförsörjning, där utbildning, matchning och kompetensutveckling kopplas samman med näringslivets behov.

7.7 Östersunds kommun ska verka för ett jämställt och inkluderande näringsliv som tar tillvara kompetensen hos hela befolkningen

Näringslivet behöver ta tillvara hela samhällets kompetens för att vara hållbart och konkurrenskraftigt. Ett jämställt och inkluderande näringsliv bidrar till ökad innovation, fler perspektiv och starkare tillväxt.

Kvinnor är underrepresenterade i delar av näringslivet i Östersund och personer med olika bakgrunder möter hinder att etablera sig på arbetsmarknaden eller att starta och driva företag. När delar av samhällets kompetens inte tas tillvara riskerar näringslivet att gå miste om idéer och utvecklingskraft. Eftersom många företag i Östersund har svårt att rekrytera rätt kompetens är det särskilt viktigt att skapa förutsättningar för fler att bidra till näringslivets och arbetsmarknadens utveckling.

Förutsättningarna behöver stärkas så att fler kan starta, driva och utveckla företag, oavsett kön, ålder eller bakgrund. Det handlar om att erbjuda tydlig och tillgänglig information, riktade rådgivningsinsatser, nätverk, mentorskap och stöd anpassat efter olika behov. För personer som står långt från arbetsmarknaden behöver fler vägar finnas till arbete och företagande. Där är socialt företagande en viktig del.

Kommunen ska arbeta aktivt för ett mer jämställt och inkluderande näringsliv. Genom riktade insatser, stärkt samverkan och ett mer tillgängligt stöd ska fler ges möjlighet att starta, driva och utveckla företag. Kommunen ska också verka för att utveckla socialt företagande och använda upphandling som ett strategiskt verktyg för att skapa bättre förutsättningar för sociala företag att etablera sig och växa.

7.8 Östersunds kommun ska ha ett möjliggörande, serviceinriktat och professionellt förhållningssätt i sitt bemötande av näringslivet

Företagens upplevelse av kommunens bemötande och service har stor betydelse för företagsklimatet i Östersund. För många företag är kontakten med kommunen avgörande i frågor som rör tillstånd, tillsyn, etableringar och utveckling av verksamheten. Tydlighet, tillgänglighet och ett professionellt bemötande är därför viktigt för att skapa förtroende och goda förutsättningar för företag att verka och utvecklas i kommunen.

Kommunen ska ha ett serviceinriktat och lösningsorienterat arbetssätt, där ambitionen är att, inom givna ramar, pröva möjligheter, vägleda och hitta lösningar tillsammans med företagen. Utgångspunkten ska alltid vara att prova ett ja före ett nej. Dialogen med företagen ska präglas av respekt för företagens villkor och förståelse för näringslivets betydelse för Östersunds utveckling och tillväxt.

Företagen ska mötas av tydlig information, tillgängliga kontaktvägar och en sammanhållen hantering av sina ärenden. Det ska finnas en samlad väg in i kommunen i näringslivsfrågor, så att företag enkelt kan få kontakt med rätt funktion och få det stöd de behöver. En samlad väg in bidrar till bättre service, kortare kontaktvägar och en mer sammanhållen dialog mellan företag och kommun.

7.9 Östersunds kommun ska ha en gemensam näringslivskultur som präglas av helhetssyn och god intern samordning

Näringslivsfrågor berör många delar av Östersunds kommun och påverkas av beslut inom flera politikområden, såsom samhällsplanering, infrastruktur, kompetensförsörjning, tillståndprocesser och upphandling. Företag möter kommunen som en sammanhållen organisation, inte som enskilda förvaltningar. För att skapa tydlighet, effektivitet och förutsägbarhet i kontakten med kommunen behöver arbetet därför präglas av helhetssyn och intern samordning.

Näringslivsperspektivet ska integreras i kommunens styrning, planering och uppföljning. Alla nämnder och förvaltningar ska inom sina respektive ansvarsområden bidra till att skapa goda förutsättningar för företagande. Genom tydliga roller, gemensamma arbetssätt och samverkan mellan olika delar av organisationen ska kommunen arbeta mer samordnat i frågor som berör näringslivet.

Kommunen ska skapa en gemensam näringslivskultur, där hela organisationen har kunskap om och förståelse för näringslivets villkor och betydelse för Östersunds utveckling. Genom tydlig styrning, samverkan och kompetensutveckling ska kommunen utveckla ett arbetssätt som präglas av service, dialog och lösningsfokus.

8. Genomförande och uppföljning

Näringslivspolicyn gäller tills vidare och ska inför varje ny mandatperiod aktualitetsprövas och vid behov revideras. Policyn ska konkretiseras genom en strategi för näringslivsutveckling som tydliggör prioriteringar, arbetssätt och aktiviteter.

Kommunens nämnder och förvaltningar ansvarar för att integrera policyns inriktning och ambition i sina verksamhetsplaner och i det löpande utvecklingsarbetet. Strategin ska utgöra ett stöd i detta och bidra till att omsätta policyn i konkreta insatser inom ramen för kommunens mål- och budgetprocess. Samverkan med näringslivet, utbildningsaktörer, myndigheter och andra samhällsaktörer är en viktig förutsättning för att kunna genomföra policyns inriktning och strategins prioriteringar.

Arbetet ska följas upp inom ramen för kommunens ordinarie uppföljningsprocess. Uppföljningen ska bidra till lärande, utveckling och kontinuerlig förbättring av kommunens näringslivsarbete. Sektor tillväxt vid Kommunledningsförvaltningen ansvarar för att årligen informera Utvecklingsutskottet om resultatet av arbetet med näringslivspolicyn.

9. Relaterade dokument

- Bakgrundsrapport till Näringslivspolicy för Östersunds kommun
- Kommunens mål och budget
- Översiktsplan Östersund 2040
- Klimatprogram – Färden mot ett fossilbränslefritt och energieffektivt Östersund 2030 samt Klimat- och energistrategi 2024–2027
- Färdplan för hållbar tillväxt
- Näringslivsstrategi för hållbar tillväxt 2022–2026